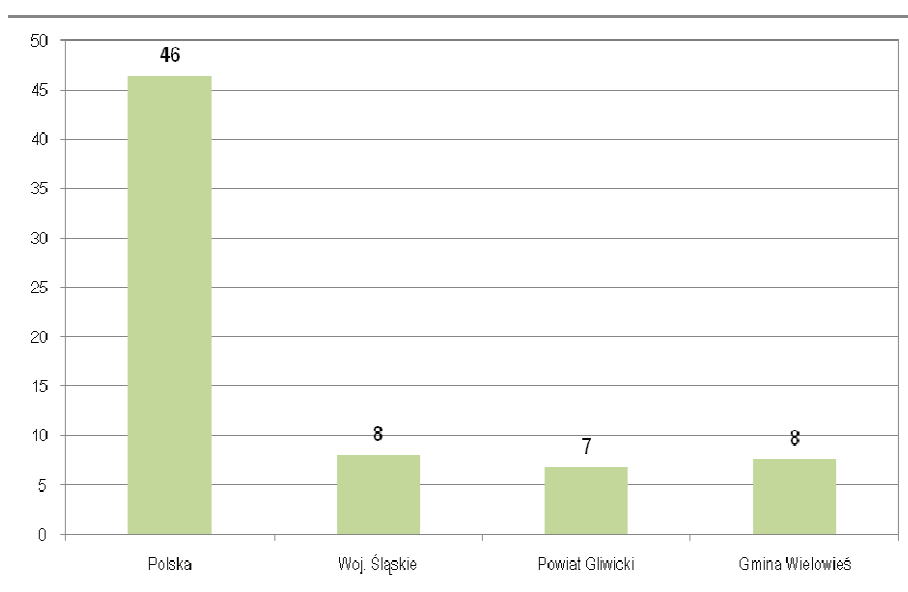

Całkowita ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Wielowieś wynosi 80.221 m² płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów. Graficzne porównanie wskaźników ilości wyrobów zawierających azbest na obszarze Polski, województwa śląskiego, powiatu gliwickiego i Gminy Wielowieś w odniesieniu do powierzchni¹⁶ przedstawiono na wykresie nr 3.

Wykres nr 3 Porównanie wskaźnika ilości wyrobów zawierających azbest na obszarze Polski, województwa śląskiego, powiatu gliwickiego i Gminy Wielowieś [Mg/km²]

Na terenie Gminy Wielowieś ilość wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wynosi 7 Mg, jest to wartość zbliżona do szacowanej dla powiatu gliwickiego i województwa śląskiego.

6. Harmonogram realizacji „Gminnego Planu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielowieś”

Zgodnie z prawem wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż **do dnia 31 grudnia 2032 r.**

¹⁶ Źródło: Bank Danych Regionalnych

Realizacja „Planu” z założonymi celami bezpiecznego dla zdrowia i środowiska oczyszczenia terenu Gminy Wielowieś z wyrobów zawierających azbest w terminie do końca 2032 r. będzie przebiegała zgodnie z następującymi kierunkami działań:

1. **Inwentaryzacja wyrobów azbestowych i utworzenie bazy danych o wyrobach zawierających azbest wraz z aktualizacją.** Podstawą do opracowania „Planu” było przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów azbestowych i utworzenie bazy o wyrobach zawierających azbest. Zadanie zostało wykonane w 2010 r. Założono cykliczną aktualizację bazy danych o wyrobach zawierających azbest ze względu na fakt, iż ponad 94% wyrobów zostało ocenionych jako wymagające ponownej oceny w ciągu 1 roku.
2. **Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców.** W ramach działań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców na stronie internetowej Gminy zbudowana zostanie zakładka tematyczna, w której prezentowane będą:
 - a) akty prawne dotyczące obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujących sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
 - b) informacje o zagrożeniach, jakie niesie za sobą azbest,
 - c) informacje o kolejnych działaniach władz podejmowanych w celu usunięcia azbestu z terenu Gminy Wielowieś,
 - d) aktualny wykaz firm posiadających uprawnienia do demontażu wyrobów zawierających azbest i transportu powstałych odpadów,
 - e) możliwościach finansowego wsparcia i właściwego postępowania w przypadku prac remontowych obejmujących wymianę wyrobów zawierających azbest.

Ponadto działania informacyjno-edukacyjne prowadzone będą równolegle z wykorzystaniem istniejących możliwości, poprzez np. zamieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy Wielowieś, a także strony internetowej Gminy. Działania te mają na celu mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej poprzez wskazanie możliwości pozyskania środków finansowych na usuwanie azbestu.

3. **Usuwanie zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych.** Wyroby zawierające azbest mogą być bezpiecznie eliminowane przez przedsiębiorstwa posiadające zatwierdzone przez starostę programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Wykaz podmiotów gospodarczych w zakresie transportu, zbierania i usuwania

odpadów azbestowych, posiadających zatwierdzone przez starostę gliwickiego, został zamieszczony w załączniku nr 8.

Przyjęto za „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego” oraz zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Gliwickiego”, że do końca 2018 r. usunięte zostanie ok. 60% wyrobów zawierających azbest. Pozostałe 40% zostanie usunięte do końca 2032 r.

Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. W województwie śląskim funkcjonują cztery składowiska, które przyjmują odpady zawierające azbest. Trzy składowiska funkcjonujące w województwie śląskim są składowiskami zakładowymi, a jedno (Knurów) przyjmuje odpady zawierające azbest z terenu całego województwa śląskiego.

Ze względu na odległość do składowiska najbardziej dogodnym miejscem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest i powstałych w wyniku realizacji „Gminnego Planu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielowieś” jest składowisko w Knurowie, znajdujące się na terenie powiatu gliwickiego. Wykaz pozostałych dostępnych składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest został zamieszczony w załączniku nr 9.

4. **Zapewnienie środków finansowych na realizację „Planu”.** Planuje się, że środki finansowe na realizację „Planu” będą pozyskiwane z budżetu Gminy Wielowieś uchwalanego corocznie przez Radę Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych, tj. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Rozważane są także możliwości wykorzystania środków finansowych z działania 5.2 *Gospodarka odpadami* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego.
5. **Monitoring realizacji „Planu”.** Skuteczne zarządzanie realizacją „Planu” będzie możliwe dzięki wprowadzeniu wskaźników monitoringu oraz procesu corocznego raportowania mieszkańcom Gminy o wynikach realizacji „Planu”.
6. **Okresowa weryfikacja i aktualizacja „Planu”.** Ze względu na fakt, iż realizacja „Planu” jest procesem długoterminowym, w trakcie którego mogą ulec zmianie warunki prawne, finansowe i organizacyjne, zakładana jest aktualizacja „Planu”.

Harmonogram realizacji „Gminnego Planu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielowieś” został podzielony na 3 etapy na podstawie harmonogramów przewidzianych w dokumentach wojewódzkich i powiatowych w celu ułatwienia procesu monitorowania i raportowania:

I etap – lata 2010-2011

II etap – lata 2012-2018

III etap – lata 2019-2032

Realizację zadań w poszczególnych obszarach w podziale na wyodrębnione etapy przedstawiono w tabeli nr 8. Przyjęto, iż perspektywa krótkoterminowa to lata 2010-2011, średnioterminowa to lata 2011-2018, a horyzont długoterminowy stanowią lata 2019-2032.

Tabela nr 9 Harmonogram realizacji „Planu”

Lp.	Okres	Zadania
1	2010-2011	1. Inwentaryzacja wyrobów azbestowych i opracowanie bazy wyrobów zawierających azbest 2. Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców 3. Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 10% wyrobów azbestowych 4. Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych
2	2012-2018	1. Aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych 2. Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców 3. Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 50% wyrobów azbestowych 4. Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych 5. Aktualizacja „Planu”
3	2019-2032	1. Aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych 2. Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 40% wyrobów azbestowych 3. Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych 4. Aktualizacja „Planu”

7. Aspekty finansowe realizacji „Planu”

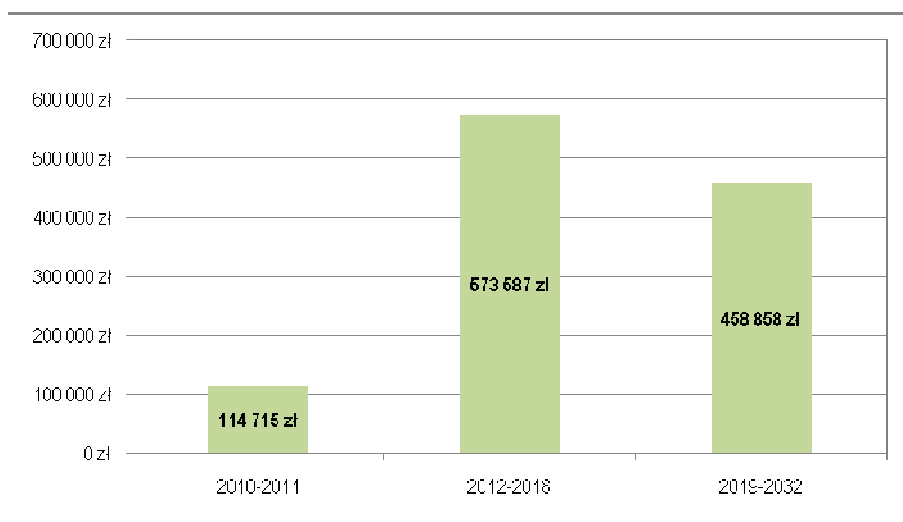
7.1. Przewidywane koszty realizacji „Planu”

Koszty realizacji „Planu” stanowią przede wszystkim koszty usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, ale także zakup i montaż nowego pokrycia dachowego czy wykonania nowej elewacji.

Do szacunku kalkulacji kosztów usunięcia wyrobów azbestowych z dachów budynków przyjęto, że całkowity koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest wynosi 1.300 zł za tonę. W szacunkach nie uwzględniono inflacji. Wyniki zostały przedstawione na wykresie nr 4.

Wykres nr 4 Koszty usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych zinwentaryzowanych obiektów

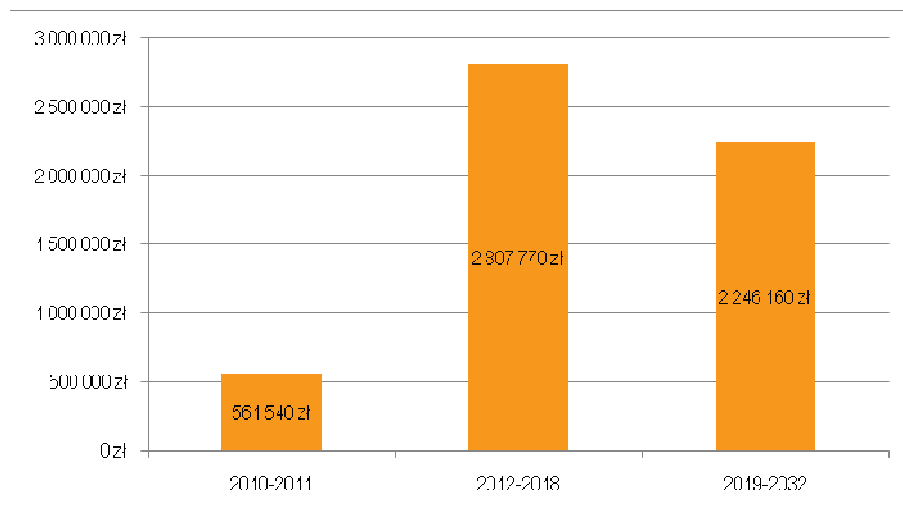

Szacunkowe całkowite koszty usunięcia i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest z pokryć dachowych wynoszą 1.147.000 zł.

W celu oszacowania kosztów zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego przyjęto, że średni koszt zakupu i ułożenia nowego pokrycia dachowego wykonanego z blachodachówki wynosi 70 zł za 1 m². W szacunkach nie uwzględniono inflacji. Wyniki zostały przedstawione na wykresie nr 5.

Wykres nr 5 Koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych

Całkowite koszty zakupu i montażu zakupu nowego pokrycia dachowego wynoszą ok. 5.615.000 zł.

Zestawienie kosztów usunięcia i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest z pokryć dachowych, a także zakupu i montażu zakupu nowego pokrycia dachowego zostało przygotowane w tabeli nr 10.

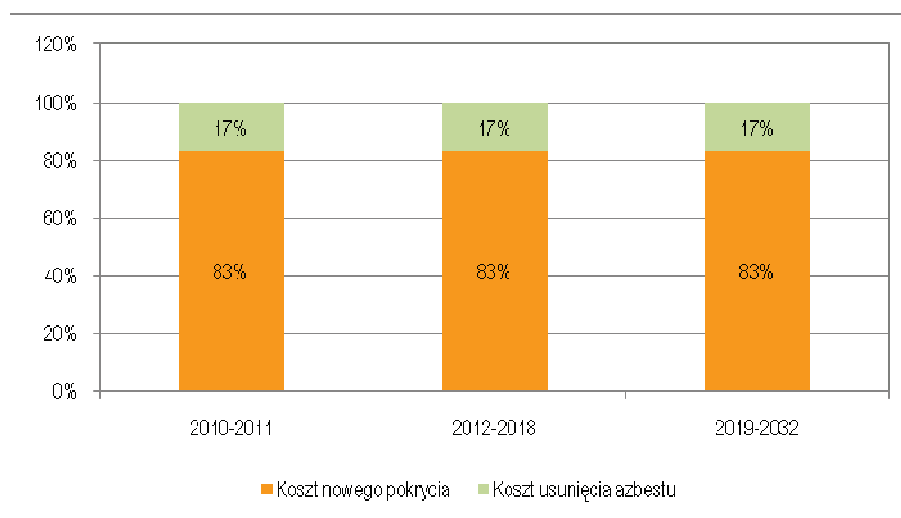
Tabela nr 10 Zestawienie kosztów usunięcia i unieszkodliwienia odpadów azbestowych oraz wykonania nowych pokryć dachowych na terenie Gminy Wielowieś

Lata	Koszt usunięcia azbestu	Koszt nowego pokrycia	Całkowity koszt
2010-2011	114 715 zł	561 540 zł	676 255 zł
2012-2018	573 587 zł	2 807 770 zł	3 381 357 zł
2019-2032	458 858 zł	2 246 160 zł	2 705 018 zł
razem	1 147 160 zł	5 615 470 zł	6 762 630 zł

Udział kosztów usunięcia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych z pokryć dachowych oraz zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego został przedstawiony na wykresie nr 6.

Wykres nr 6 Udział kosztów usunięcia wyrobów azbestowych oraz montażu nowego pokrycia dachowego w ogólnych kosztach realizacji przedsięwzięcia usunięcia azbestu

Całkowite koszty realizacji „Gminnego Planu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielowieś” stanowią koszty demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na uprawnionym składowisku oraz koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych czy wykonania elewacji (np. w procesie termomodernizacji budynków), a także koszty prowadzenia działań edukacyjnych wśród lokalnej społeczności, koszty pozyskiwania funduszy oraz monitorowanie i aktualizacja „Planu”. Szacunkowe koszty realizacji „Planu” zostały zebrane w tabeli nr 11.

Tabela nr 11 Szacunkowe koszty realizacji „Planu” wraz z możliwymi źródłami finansowania poszczególnych etapów prac

Okres	Zadania	Szacunkowe koszty (zł)	Potencjalne źródło finansowania ⁴⁾
2010 - 2011	Inwentaryzacja wyrobów azbestowych i opracowanie bazy wyrobów zawierających azbest ^{1) 2)}	0	
	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców	4 000	Budżet Gminy
	Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 10% wyrobów azbestowych	114 715	Środki własne właścicieli obiektów, Budżet Gminy, środki z WFOŚiGW, RPO dla Województwa Śląskiego, PROW
	Zakup i montaż nowych pokryć dachowych	561 540	Środki własne właścicieli obiektów
	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych ³⁾	0	Budżet Gminy
razem w okresie 2010-2011		680 255	

Okres	Zadania	Szacunkowe koszty (zł)	Potencjalne źródło finansowania ⁴⁾
2012 - 2018	Aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych	2 500	Budżet Gminy
	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców	10 000	Budżet Gminy
	Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 50% wyrobów azbestowych	573 587	Środki własne właścicieli obiektów, Budżet Gminy, środki z WFOŚiGW, RPO dla Województwa Śląskiego (do roku 2013), PROW
	Zakup i montaż nowych pokryć dachowych	2 807 770	Środki własne właścicieli obiektów
	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych ³⁾	0	Budżet Gminy
	Aktualizacja Planu	5 000	Budżet Gminy
razem w okresie 2012-2018		3 398 857	
2019 - 2032	Aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych	2 500	Budżet Gminy
	Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 40% wyrobów azbestowych	458 858	Środki własne właścicieli obiektów, Budżet Gminy, środki z WFOŚiGW
	Zakup i montaż nowych pokryć dachowych	2 246 160	Środki własne właścicieli obiektów
	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych ³⁾	0	Budżet Gminy
	Aktualizacja Planu	5 000	Budżet Gminy
razem w okresie 2019-2032		2 712 518	
Razem cały okres realizacji „Planu”		6 791 630	

Objaśnienia:

- 1) Inwentaryzacja wyrobów azbestowych i baza wyrobów zawierających azbest wraz z „Gminnego Planu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielowieś” zostały opracowane w 2010 r.
- 2) Inwentaryzacją objęte zostały także okładziny elewacyjne.
- 3) Proces monitorowania realizacji „Planu” będzie wykonywany w ramach zadań własnych Gminy
- 4) RPO dla województwa śląskiego i PROW obowiązuje do 2013 r.

7.2. Potencjalne źródła finansowania usuwania azbestu

Potencjalnymi źródłami finansowania realizacji „Planu” są środki własne Gminy, a także Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Śląskiego oraz kredyty preferencyjne z Banku Ochrony Środowiska S.A., a także środki przewidziane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Przewidywane środki finansowe z budżetu Gminy Wielowieś wynoszą ok. 2.000 zł.

Dostępnym instrumentem finansowania usuwania azbestu są środki oferowane przez **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach**.

Realizacja zadań polegających na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu azbestu z budynków służby zdrowia, oświaty i opieki społecznej może być dofinansowana w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych, w tym w formie dotacji do 80%.

Realizacja zadań polegających na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu azbestu w ramach programów obszarowych dotyczących budynków stanowiących własność osób fizycznych może być dofinansowana w formie pożyczki w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych. Wnioskodawcą powinna być jednostka samorządu terytorialnego, która przedkłada zbiorczy wniosek obejmujący budynki wszystkich zainteresowanych mieszkańców.

Realizacja zadań polegających na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu azbestu z budynków, w których utworzono wspólnotę mieszkaniową może być dofinansowana w formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych. Wnioskodawcą może być jedynie wspólnota.

Realizacja zadań polegających na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu azbestu z pozostałych obiektów budowlanych może być dofinansowana w formie pożyczki w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych.

Obiekty objęte wnioskiem o dofinansowanie muszą być zakwalifikowane do I stopnia pilności w „Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”, wykonanej zgodnie ze wzorem zawartym w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 02.04.2004 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 71, poz. 649).

Kosztami kwalifikowanymi są koszty demontażu, transportu i unieszkodliwienia poprzez składowanie odpadów zawierających azbest.

Kolejnym potencjalnym źródłem finansowania usuwania azbestu są kredyty preferencyjne w **Banku Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ)**. W ramach linii LG-3: gospodarka odpadami dofinansowywane są demontaż, transport i unieszkodliwianie odpadów azbestowych. Kredyty przeznaczone są dla osób fizycznych, w tym prowadzących działalność gospodarczą oraz wspólnot mieszkaniowych. Warunki kredytowania są następujące:

1. kwota kredytu: do 90% całkowitych nakładów inwestycyjnych, lecz nie więcej niż 300.000 zł;
2. okres spłaty kredytu: do 7 lat od terminu zakończenia zadania, w tym okres karencji, odsetki płatne miesięcznie;
3. okres karencji w spłacie kapitału: do 12 miesięcy licząc od terminu zakończenia zadania określonego w umowie kredytowej;
4. okres realizacji zadania: do 18 miesięcy od daty postawienia kredytu do dyspozycji Kredytobiorcy;
5. oprocentowanie: 0,6 s.r.w., lecz nie mniej niż 3,0% w stosunku rocznym;
6. prowizja przygotowawcza: 1,0% wartości przyznanego kredytu.

BOŚ oferuje kredyty z **linii kredytowej KfW5** (Kreditanstalt für Wiederaufbau), w ramach której finansowane są przedsięwzięcia polegające na unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest. Podstawą udzielenia każdego rodzaju kredytu jest posiadanie przez wnioskodawcę zdolności do zaciągnięcia kredytu i ustanowienie odpowiednich form zabezpieczenia spłaty kredytu. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o kredyt są małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP). Zgodnie z definicją BOŚ są to firmy:

1. zatrudniające do 250 pracowników,
2. o rocznych obrotach do 40.000.000 euro lub sumie bilansowej do 27.000.000 euro,
3. spełniające warunek niezależności UE (nie więcej niż 25% udziałów należy do firmy nie będącej MSP zgodnie z definicją Unii Europejskiej).

W ramach linii KfW5 przedmiotem kredytowania objęte jest unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, w tym w szczególności budowa wodociągów w technologii rur bezazbestowych w miejsce wodociągów z rur azbestowych (zakup i instalacja nowych rur wodociagowych) oraz wymiana lub zabezpieczenie powierzchni dachowych lub elewacyjnych z płyt azbestowych.

Maksymalna kwota indywidualnego kredytu wynosi 250.000 euro lub równowartość w zł, a maksymalny udział KfW5 w finansowaniu projektu wynosi 85%, minimalny wkład

własny kredytobiorcy wynosi więc 15%. Okres kredytowania wynosi minimalnie 5 lat, a maksymalnie 10 lat. Pozostałe warunki kredytowania są zgodne z obowiązującą Uchwałą Zarządu BOŚ w sprawie oprocentowania środków pieniężnych, kredytów i pożyczek w BOŚ.

Kolejnym kredytem preferencyjnym oferowanym przez BOŚ jest **kredyt na zakup i montaż urządzeń służących ochronie środowiska**. Maksymalna kwota kredytu wynosi do 100% kosztów zakupu i kosztów montażu, przy czym koszty montażu mogą być kredytowane w jednym z poniższych przypadków:

1. gdy Sprzedawca, z którym Bank podpisał porozumienie jest jednocześnie Wykonawcą,
2. gdy Wykonawca jest jednostką autoryzowaną przez Sprzedawcę, z którym Bank podpisał porozumienie,
3. gdy Bank podpisał z Wykonawcą porozumienie dotyczące montażu urządzeń i wyrobów zakupionych wyłącznie na zasadach obowiązujących dla niniejszego produktu.

Kredyt udzielany jest na okres do 8 lat.

W Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Śląskiego w ramach działania 5.2 *Gospodarka odpadami* istnieje możliwość dofinansowania projektów kompleksowego oczyszczania terenów z odpadów zawierających azbest. Beneficjentami działania 5.2. *Gospodarka odpadami* mogą być:

1. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
2. podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia,
3. podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, wybrane zgodnie z *ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*,
4. jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej),
5. porozumienia podmiotów wymienionych w pkt 1-4 reprezentowane przez lidera,
6. podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie zgodne z zapisami *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym*.

W działaniu 5.2 *Gospodarka odpadami* wsparcie uzyskają projekty kompleksowego oczyszczania terenów z odpadów zawierających azbest oraz projekty dotyczące rekultywacji obszarów zdegradowanych i składowisk odpadów na cele przyrodnicze. Z kolei w ramach typu projektu pn. *kompleksowe oczyszczanie terenu z odpadów zawierających azbest*,

a także usuwanie azbestu z budynków użyteczności publicznej wraz z zapewnieniem bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów, wsparcie uzyskują projekty związane z oczyszczaniem z odpadów azbestowych terenów, a także budynków użyteczności publicznej, za wyjątkiem budynków stanowiących siedzibę administracji publicznej.

Wydatkiem kwalifikowalnym w ramach przedmiotowego typu projektu będą koszty zastąpienia materiałów azbestowych materiałami nieszkodliwymi (koszty demontażu i unieszkodliwiania materiałów azbestowych, koszty związane z przywróceniem, przy użyciu materiałów nieszkodliwych, stanu obiektu sprzed demontażu materiałów azbestowych). Natomiast jako niekwalifikowalne zostaną uznane wydatki na zakup środków transportu, np. na cele transportu odpadów oraz na oczyszczanie z azbestu budynków użyteczności publicznej stanowiących siedzibę administracji publicznej.

Kolejnym potencjalnym źródłem finansowania realizacji „Planu” są środki finansowe przewidziane w **Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013** w trzech działaniach:

1. działanie 121 pn. „Modernizacja gospodarstw rolnych”,
2. działanie 311 pn. „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”,
3. działanie 312 pn. „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.

W ramach **działania 121 pn. „Modernizacja gospodarstw rolnych”** beneficjentami mogą być osoby fizyczne, osoby prawne oraz spółki osobowe działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej. W ramach działania wspierane są inwestycje materialne i niematerialne służące modernizacji produkcji rolnej.

Zakres kosztów kwalifikowalnych obejmuje m.in. koszty budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych wraz z zakupem, montażem instalacji technicznej oraz wyposażenia. Koszty rozbiórki i unieszkodliwiania materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji, a także koszty materiałów zastępujących materiały szkodliwe (w tym azbest), będą kosztami kwalifikowanymi.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania nie może przekroczyć 300.000 zł.

Z kolei w ramach **działania 311 pn. „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”** beneficjentem może być rolnik, który nie osiągnął wieku emerytalnego lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników albo małżonek tego rolnika¹⁷.

Do kosztów kwalifikowalnych projektu zalicza się m.in. koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki. W przypadku projektów związanych z turystyką wiejską (w tym agroturystyką) koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki będą także kosztem kwalifikowalnym. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 100.000 zł.

Beneficjentem **działania 312 pn. „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”** mogą być osoby fizyczne i prawne.¹⁸ W ramach działania wspierane mogą być inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektów zalicza się m.in. koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej. Koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji, a także koszty materiałów zastępujących materiały szkodliwe (w tym wyrobów azbestowych) mogą stanowić koszty kwalifikowalne.

Maksymalny poziom pomocy finansowej nie może przekroczyć 300.000 zł.

¹⁷ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

¹⁸ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

8. Monitoring realizacji „Gminnego Planu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielowieś”

Istotnym elementem zarządzania „Planem” jest monitorowanie realizacji zadań w nim wyznaczonych, bieżące gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących ilości i miejsc, z których usunięto wyroby zawierające azbest. Przewidywane zadania związane z monitorowaniem realizacji „Planu” to:

1. gromadzenie i aktualizacja danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest,
2. kontrola stopnia realizacji „Planu” i sporządzanie okresowych sprawozdań z jego realizacji,
3. kontrola wykorzystania środków finansowych.

Ocena wdrażania „Planu” powinna być wykonywana przy uwzględnieniu zaproponowanych w tabeli nr 12 wskaźników monitorowania.

Tabela nr 12 Wskaźniki oceny wdrażania „Planu”

Lp.	wskaźniki oceny	jednostka
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni Gminy	Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok
3	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej	%
4	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	zł/rok
5	Ilość „dzikich wysypisk” z odpadami zawierającymi azbest	szt.

Lista wskaźników oceny nie jest zamknięta i może ulec rozszerzeniu. Wartość wskaźników w roku bazowym została przedstawiona w tabeli nr 13.

Tabela nr 13 Wartość wskaźników w roku bazowym

Lp.	wskaźniki oceny	wysokość wskaźnika
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni Gminy	7,6 Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	0 Mg/rok
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	0 zł/rok
4	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej	0 %
5	Ilość „dzikich wysypisk” z odpadami zawierającymi azbest	0 szt.

Wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Gminy powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji „Planu”, począwszy od 7,6 Mg/km² w 2010 r.

9. Podsumowanie i wnioski

Głównym celem opracowania „Gminnego Planu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Wielowieś” jest zaplanowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

W trakcie inwentaryzacji pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy Wielowieś pozyskano informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych w Gminie. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji stwierdzono, iż na terenie Gminy znajduje się 80.221 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 883 Mg. Płyty te stanowią pokrycia dachowe.

Najbliższym składowiskiem przyjmującym odpady zawierające azbest jest składowisko w Knurowie. Odpady azbestowe mogą być przyjmowane także na pozostałych składowiskach w Polsce.

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do końca 2032 roku. Przyjęto harmonogram zgodny z „Aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego” oraz horyzont czasowy wyznaczony przez „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Na podstawie wyników inwentaryzacji płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w budownictwie przyjęto, iż w etapie I w latach 2010-2011 powinno

zostać unieszkodliwione ok. 90 Mg odpadów azbestowych, w etapie II w latach 2012-2018 – ok. 440 Mg, w etapie III w latach 2019-2032 – 350 Mg.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest wynoszą ok. 1.147 tys. zł. Natomiast koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych wynoszą ponad 5.615 tys. zł. Należy podkreślić, iż koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych stanowią około 83% kosztów realizacji „Planu”. Przewiduje się, że koszty te będą pokrywane głównie przez właścicieli obiektów.

Możliwe jest również wykorzystanie źródeł zewnętrznych finansowania części działań, polegających na bezpiecznym usuwaniu wyrobów azbestowych, tj. środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego w ramach działania 5.2 Gospodarka odpadami czy też kredytów preferencyjnych z Banku Ochrony Środowiska S.A., a także środków finansowych przewidzianych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Monitoring procesu usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być prowadzony w odniesieniu do poszczególnych budynków, co pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu.

10. Spis tabel i wykresów

Tabela nr 1 Plan unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest w województwie śląskim	6
Tabela nr 1 Dopuszczalne stężenia pyłów zawierających azbest	19
Tabela nr 3 Odpady azbestowe	19
Tabela nr 4 Stawki opłat za umieszczenie na składowisku odpadów azbestowych	21
Tabela nr 5 Zastosowane kryteria i punktacja do poglądowej oceny stopnia pilności usunięcia azbestu	26
Tabela nr 6 Zinventaryzowana ilość płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachów budynków na terenie Gminy Wielowieś	28
Tabela nr 7 Wyniki inwentaryzacji w podziale na poglądowy stopień pilności usunięcia azbestu	30
Tabela nr 8 Budynki użyteczności publicznej	30
Tabela nr 10 Harmonogram realizacji „Planu”	45
Tabela nr 10 Zestawienie kosztów usunięcia i unieszkodliwienia odpadów azbestowych oraz wykonania nowych pokryć dachowych na terenie Gminy Wielowieś	47
Tabela nr 11 Szacunkowe koszty realizacji „Planu” wraz z możliwymi źródłami finansowania poszczególnych etapów prac	48
Tabela nr 12 Wskaźniki oceny wdrażania „Planu”	55
Tabela nr 13 Wartość wskaźników w roku bazowym	56
Wykres nr 1 Rozkład punktów pomiarowych na terenie województwa śląskiego według wielkości stężeń	11
Wykres nr 2 Rozmieszczenie obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na terenie Gminy Wielowieś w podziale na poszczególne miejscowości [w m ²]	29
Wykres nr 3 Porównanie wskaźnika ilości wyrobów zawierających azbest na obszarze Polski, województwa śląskiego, powiatu gliwickiego i Gminy Wielowieś [Mg/km ²]	42
Wykres nr 4 Koszty usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych zinventaryzowanych obiektów	46
Wykres nr 5 Koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych	47
Wykres nr 6 Udział kosztów usunięcia wyrobów azbestowych oraz montażu nowego pokrycia dachowego w ogólnych kosztach realizacji przedsięwzięcia usunięcia azbestu	48

11. Bibliografia

1. „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004
2. „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001
3. Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wielowieś, Mikołów, marzec, 2009
4. Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Gliwickiego, Gliwice, 2009
5. Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego, Katowice, maj 2009
6. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wielowieś, Mikołów, marzec, 2009
7. Bank Danych Regionalnych www.stat.gov.pl
8. Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2010 (M.P. 2009 nr 57 poz. 780)
9. Oficjalny serwis internetowy województwa śląskiego, www.silesia-region.pl,
10. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, 2010
11. Program Rozwoju Lokalnego Gminy Wielowieś na lata 2004-2013,
12. Regulamin dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach zadań z zakresu usuwania azbestu, zatwierdzony uchwałą Zarządu nr 1397/2010 z 30.09.2010 r.
13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 10 października 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz.U. Nr 212, poz. 1769,
14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów, Dz.U. Nr 216, poz. 1824
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 162, poz. 1089,
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, Dz.U. Nr 192, poz. 1876
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. Nr 71, poz. 649
18. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz.U. Nr 217, poz. 1833
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, Dz.U. Nr 30, poz. 213
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach

- występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, Dz.U. nr 124, poz. 1033
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, Dz.U. Nr 61, poz. 549
 22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U. Nr 112, poz. 1206
 23. Strona internetowa Banku Ochrony Środowiska S.A. www.bosbank.pl
 24. Strona internetowa Starostwa Powiatowego w Gliwicach <http://starostwo.gliwice.pl/>
 25. Strona internetowa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, www.wfosigw.katowice.pl
 26. Szeszenia-Dąbrowska Neonila, Sobala Wojciech: „Zanieczyszczenie środowiska azbestem. Skutki zdrowotne”, Łódź, 2008
 27. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.
 28. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.
 29. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Dz.U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251, z późn. zm.
 30. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, Dz.U. Nr 199, poz. 1671, z późn. zm.
 31. Wykaz podmiotów posiadających decyzje starosty gliwickiego na wytwarzanie odpadów zawierających azbest przekazany przez Starostwo Powiatowe w Gliwicach